

LA GĂRÂNA, ÎN PATRU ZILE CÂT UN AN

ADRIANA CÂRCU

Privind noianul de fotografii care se perindă pe web, mi-am dat dreptat seama că poți ghici în a câta zi de festival sunt ele făcute, dacă privești cu atenție chipurile participanților. În primele două zile ele au strălucirea așteptărilor împlinite, în a treia, calmul măsurat al stării de bine, iar în ultima zi ele dau semn al prea-plinului de trăiri și nesomn. Bucuria este însă mereu prezentă. Ea ne-a însoțit și anul ăsta, în această unică sărbătoare a muzicii și a prieteniei, care pentru mulți participanți concentrează experiențe muzicale și personale, din care se vor hrăni apoi un an întreg. Așa cum ne-a obișnuit în anii precedenți, Marius Giura, directorul Festivalului de Jazz de la Gărâna, a dozat și de data aceasta cu finețe crescendo-ul fiecărei serii. Alături de adevărați titani ai genului - Charles Lloyd, Bill Frisell and John Surman -, au fost prezenți muzicieni de excelență ca Zakir Hussain, Eric Harland, Arild Andersen, Paolo Vinaccia, Bugge Wesseltoft și Magnus Oström, cât și reprezentanți ai noii generații - Paweł Kaczmarczyk și In The Country. O puternică "escadrală" de muzicieni români din țară și din străinătate - printre care Nicholas Simion, Luiza Zan, Peter Wertheimer, Eugen Gondî -, au întregit un *lineup* valoros.

Festivalul a fost deschis de *Bill Frisell Sextet* (USA) - Bill Frisell, chitară; Jenny Scheinman, vioară; Carrie Rodrigues, vioară; Eyvind Kang, vioară; Hank Roberts, violoncel și Rudy Roystone, tobe -, cu "A Beautiful View", o piesă de pe noul album *Big Sur*. Acordurile delicate de chitară, au urmat generoasele desfășurări de vals, condus de accentele fin amplasate ale tobei, creând o atmosferă de pădăii în plutire. Piesa "The Animals", o compoziție cu atonalități rotunjite într-o armonie pulsantă s-a însoțit cu acordurile de country din "Somewhere", pentru a se descompune în particole sonice, reunite într-o nouă cadență. Tonurile nuanțate ale chitarei au dominat țesătura fină a performanței într-o progresie calmă, ce a rezultat într-un conglomerat polifonic învăluit. Dialogul jovial între secția de coarde și chitară a fluctuat în meandre atonale, reușind la matcă de accentele puternice de tobă. În final, acordurile de chitară s-au disipat precum apele cristaline condensate în ceața joasă a dealurilor gărăneze.

Charles Lloyd Sangam (USA, India) - Charles Lloyd, saxofoane, flaut, taragot, pian, percuție; Zakir Hussain, tabla, voce, percuție; Eric Harland, tobe, percuție, pian -, au prestat o performanță suverană, de o rară complexitate muzicală. Virtuțile combinate ale muzicienilor au creat un peisaj sonor multiplu, care s-a desfășurat de la tonurile de incantație ale vocii lui Zakir Hussain până la furtunoase atacuri sonice conduse de inflexiunile pertinente ale saxofonului pe cadența rulajului de tobe. Zakir Hussain a echilibrat cu măiestrie alternanța între înălțimi și adâncuri, împrumutând astfel întregii performanțe o calitate tri-dimensională. Arabescurile lui Lloyd la flaut grefate pe ritmul dantelat al tablei, care câteodată atinge fluiditatea unui sunet continuu, a devenit o arie plutoare cu nuanțe orientale. Expresivitatea copleșitoare a lui Lloyd a fost pusă cu măiestrie în valoare de remarcabilul său simț al nuanțării, în timp ce prestația la tobe și adagio-urile la pian, contra-balansate de platforma ritmică, au creat un univers muzical în care lumile s-au contopit pentru a renaște din nou.

Ansamblul de percuție Prezant (România) - Mario Florescu, tobe; Alex Florescu, Bogdan Nica, Admin Bocsa, Alex Unc, Bojcsuk Vasile - percuție; Claudiu Buna, conga; Andrei Voica, marimba, vibrafon; Radu Rotaru, keyboards. Tânărul ansamblu condus de Mario Florescu a adus în festival o notă jubilantă de prospețime. Grupul compus din 8 elevi ai cunoscutului toboșar și percuționist a generat un *groove* susținut, marcat de solouri pline de concentrare. Performanța lui Florescu la percuție s-a dezvoltat treptat într-o corolă ritmică augmentată de perfecta dozare a pauzelor.

Peter Sarosi, Azara (România, Cuba) - Peter Sarosi, pian, claviaturi electronice; Joo Sebestyen, bass; Laurentiu Zmau, tobe; Gilberto Ortega Torres, percuție. Grupul românesc căruia i s-a alăturat percuționistul cubanez Gilberto Ortega Torres a prestat o performanță explozivă cu flair de Caraibe. Ușoara atingere a claviaturii și excelenta frazare a lui Peter Sarosi al alertat ritmul. Balansul a fost energizat de schimbarea de registre marcată de inspirate accente ale percuției.

A doua zi a festivalului a început cu recitalul trupei *Irina Popa & The Sinners* - Irina Popa, voce; Cornel Cristei, claviaturi electronice; Iulian Vrabete, bass; Relu Bitulescu, tobe. Grupul a dat un show echilibrat în care vocea Irinei Popa, păstrând inflexiuni reminiscente din pop, a adus rotunjime și nuanțarea necesare unui ritm performant susținut. Piesa "My Funny Valentine" într-o notă vibrantă a marcat apogeul performanței.

Arild Andersen Trio (Norvegia, UK, Italia) - Arild Andersen, contrabas; Tommy Smith, saxofon; Paolo Vinaccia, tobe. Arild Andersen cântând pe un instrument împrumutat

(basul său a fost deteriorat în timpul călătoriei) a adus finețea melodică și totuși fermă a mâinilor sale în dialog, contrabalansată de textura densă a sunetelor de sax și perfect pusă în valoare de arhitectura ritmică a tobelor. În "Reparate", Andersen a evocat, pe atingeri tandre de cinel, nuanțele albăstrii ale dealurilor nordice. Frazarea puternică a lui Smith a adăugat o tentă verde în timp ce basul, oglindit de crescendo-ul imperceptibil al cinelilor a dus povestea în ceturi îndepărtate. "Mira" a învăluit publicul în vârtejuri catifelate de vis.

Luiza Zan Project (Romania, USA, Ungaria) - Luiza Zan, voce; Rick Condit, saxofoane; Gyarfas István, chitară; Berkes Balázs, contrabas. Luiza Zan s-a reîntâlnit pe scena festivalului cu fostul său profesor de la Conservatorul din București, pentru a da o performanță de înaltă clasă din temele clasice ale jazzului. Vocea caldă și vibrantă a vocalistei a adăugat doza necesară de ușuratețe pentru a da interpretării un caracter rotund. Secția ritmică a emulat registrele oferind o platformă solidă pentru improvizație și un dialog instrumental inspirat.

John Surman (UK, Norvegia) - John Surman, saxofoane; Erlend Slettevold, pian; Terje Gewelt, bass; Tom Olstad, tobe John Surman. Colaborarea muzicianului cu cei trei instrumentiști norvegieni a adus o formulă nouă, marcată de tonuri joviale, coloratură profundă și o constantă combustie internă. Performanța sa la saxofoane a fost perfect susținută de interacțiunea dintre tonurile clocoțitoare ale basului, de rulajul continuu al tobelor și de accentele plutoare ale pianului. Muzica lui Surman a adus în noaptea rece a Gărânei o adiere de aer cald și lumină albastră, accesând teritoriile populate de zei apuși. În timp ce părinții își purtau copiii la culcare, sunetul a devenit mai ușor, tonul saxofonului a primit nuanțe de harmonion, iar focul interior a început să mocnească.

Peter Wertheimer Quartet (Israel) - Peter Wertheimer, saxofoane; Nachum Perefekovich; Guy Ben Barak, tobe; Edmond Gilmore, bass - a deschis ziua a treia a festivalului. Cvartetul israelian, avându-l ca lider pe fostul timișorean, au performat o sesiune de jazz exactă și solidă cu succesiuni melodice de bass, complementate de atacuri furtunoase pe premier. Firul narativ al saxofonului a făcut plonje neașteptate în abstract, generând astfel un tempo progresiv în conjuncție cu dialogul secției ritmice. Ruperile de tonalitate ale pianului au complementat loviturile de corzi ale basului, culminând într-o ritmică antrenantă.

Paweł Kaczmarczyk Audiofeeling (Polonia) - Paweł Kaczmarczyk, pian; Grzech Piotrowski, saxofoane; Maciej Adamczak, contrabas; Dawid Fortuna, tobe. Concertul a început cu un ton înalt și clar de saxofon cu intervale aerate, convins mai apoi de către puternica secție ritmică să intre într-un dialog ce a înaintat printre văi și dealuri de sunet. Sunetele urgente ale saxului au escaladat schele de sunet, accesând platforme de unde dinamica internă a fost alimentată de contrapuncte bine dozate cu atacuri pe notă. Pasajele abstracte au alternat cu inserturi de o intensitate narativă, în care tonurile lichide ale pianului lui Kaczmarczyk, izvorâte din adâncurile armoniei, au ieșit la suprafață în suavoie curate de melodie. Show-ul polonezilor a curs ca uleiul.

Dainius Pulauskas Group (Lituania) - Dainius Pulauskas, pian, synthesizers; Valerijus Ramoska, trompetă, flugelhorn; Rimantas Brazaitis, saxofon tenor; Alexander Raichenok, saxofon alto; Domas Aleksa, bass; Linas Buda, tobe. Fuziunea bine structurată dintre sunet instrumental și echipamentul electronic a adus la lumină un peisaj sonor vivace, populat cu măsuri mixte, explorări pline de finețe ale pianului, o solidă prestare la bass și tobe.

Bugge Wesseltoft (Norvegia) a readus, într-un recital de pian, spiritul nordic în inima Carpaților. Într-o notă mai clasicizantă de această dată, lungile respirații ale pianului și intensele adagiouri, progresia perlată și căderile adânci au dat performanței o notă magică. Torente de atacuri pe claviatură au alternat cu momente reflexive și largi incursiuni meditative, în care gândul a fost liber să cuture, explorând fiecare colț și insinuare a peisajului sonor sau lăsându-se, pur și simplu, în voia incursiunilor de auto explorare. Perfectul simț al tempoului și progresia cromatică plină de naturalețe au transformat recitalul într-o celebrare a sunetului pur.

In The Country (Norvegia) - Morten Qvenild, pian; Roger Arntzen, contrabas; Pal Hausken, tobe. Performanța grupului norvegian a constituit punctul forte al festivalului de la Gărâna. Cea mai pretuită calitate a muzicii bune, aceea de a transporta în alte sfere ale percepției, a fost prezentă în asemenea măsură, încât show-ul aproape că nu a lăsat răgaz notării aspectelor tehnice ale execuției. Setul a început cu o cadență atonală în contrapunct de bass/tobă și pe când sunetele s-au disipat în revărsări succesive, augmentate de călcătura apăsată pe

toba mare, vraja se și instalase. Pe măsură ce nota dominantă a intrat în registrul liric, frigul nopții s-a estompat lăsând în urmă frunze răzlete, o pală de vânt și o amenințare de tunet, urmate de lumini care au trecut treptat de la roșu spre alb. Atunci când textura profundă a liniei pianului și-a dublat intensitatea și accentele înalte au fost dublate de bass, toate acestea s-au transformat într-un vârtej de sunet și culoare, care purta în centrul său muzica în forma ei cea mai pură.

JazzyBIT - Teodor Pop, pian, orga Hammond, sintetizator; Mihai Moldoveanu, bass; Szabo Csongor-Zsolt, tobe, percuție. Tinerii muzicieni au deschis ultima seară a festivalului cu un schimb alert de măsuri mixte urmate de glissando-uri line pe Hammond, care au împrumutat performanței un aer estival. Ritmurile de funk și de blues tratate în manieră jazzistică au împrumutat performanței o notă omogenă.

Nicolas Simion Trio - Nicolas Simion, saxofoane; Eugen Gondî, tobe; Sorin Romanescu, chitară. Setul s-a deplasat treptat dinspre structurile clasice de jazz spre arhitectura mai sofisticată a genului New Music. Textura crudă a sunelului lui Simion, cu rădăcini în teme folclorice, grefată pe un suplu mediu ritmic, a dat performanței o granulație aspră alimentându-i astfel dinamismul. Marginele tăioase și întorsăturile neașteptate ale liniei saxului susținute de linia omogenă a tobei și de replicile ferme și melodice ale chitarei au complementat peisajul sonic conferindu-i o frumoașă rotunjime.

Bugge Wesseltoft, The Electric Trio (Norvegia, USA, Turcia). Avându-l alături pe Ilhan Ersahin la saxofoane și pe Joe Clausell la percuție, muzicianul a prezentat o performanță nervoasă într-o progresie atonală de strigăte muribunde de pasăre, vase scufundate, focuri de artificii și raiduri aeriene. Atacurile secvențiale ale saxului au alimentat tensiunea amenințătoare, care s-a coagulat în ritm pur, pentru a redeveni mai târziu sunet de pian. Alternanța registrelor, schimbarea claviaturilor întrețesute cu tonurile de calmă căutare ale saxului s-au cristalizat treptat într-un *groove* electrizant. Ritmicitatea de transă a dat friu liber coloraturilor etnice, care au fost apoi transportate în zona *dubstep* pentru a se pierde în zăre, ca vapoarele răzlete ce părăsesc portul.

Magnus Oström (Suedia) - Magnus Oström, tobe, percuție, voce; Thobias Gabrielson, bass, bass synthesizer; Andreas Hourdakis, chitară acustică și electrică; banjo; Daniel Karlsson, pian, keyboards. Piese "The Moon" și "Dancing at the Dutchtreat" a combinat elemente progresive cu rock și accente electronice. "Searching for Jupiter" a dezvoltat o suită de succesiuni ritmice separate de pauze abrupte și propulsate de elaborate interferențe ritmice. Cu "Ballad for E", piesă dedicată memoriei lui Esbjörn Svensson, un moment suspendat de durere a evocat plecarea unui mare Visător. În "Through the Sun", secția bass-tobe a marcat scurtele atingeri ale pianului, cărora li s-au alăturat modulațiile sensibile ale chitarei într-o piramidă polifonică de incidente sonore. Show-ul a încheiat festivalul cu "Weight of Death", în lungi tonuri reflexive, clopote de biserică și imnuri pe corzi de chitară.